

Iskate vsak dan
sedeti in prebrati.
Issued daily except
Sundays and Holidays.
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF ILLINOIS

Uredništvo in upravni
prostor
2687 S. Lawrence Ave.
Office of Publication:
2687 South Lawrence Ave.
Telephone, Rockwell 4906.

LETO—XV—KEL
Cena lista
je \$6.00

Published as second-class matter January 28, 1916, at the postoffice
at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918

5 stavkovnega premogov- nega polja v državi Ohio

Stavka bo kmalu trajala leto dni. Biznismani so pričeli počasi čutili breme stavke. Brophy bo zopet Lewisov protikandidat. — Češka dvorana je bila nabito polna. — Votivne ankijah odbornikov bodo žele v jeseni. Velik javen shod.

Bellaire, O. — Enajst mesecev je minilo, odkar so rudarji v okraju Belmont prenehali delati. Nekateri rudarji so odpotovali v druge kraje in pričeli delati v drugih industrijah. Ti pošiljajo domov denar za prehranitev svojih družin. Nekaj rudarjev je dobilo delo doma v drugih industrijah, a teh je izredno malo. Večina je ostala doma in je brez vsakega zaslužka. Komaj še slab mesec in minilo bo leto dni, da so rudarji na stavki. Kljub temu bo par mesecev manj trajala stavka, kot v dobi 1913-1914. A li takrat je bila podpora rudarjev izdatnejša, kajti za denar se je kupilo več potrebščin kot danes. Rudarji, ki so trdni in zavedni, bodo vztrajali v stavki, da ohranijo unijo. Teh ne bo nihče pregovoril, da pojdajo delat.

Samoposebi se razume, da zaradi trmoglavosti premogovniških podjetnikov trpe vsi sloji. Trgovci dajejo rudarjem potrebščine na upanje. Hišni posestniki kakajno na stanarino. Trgovci si izposojujejo denar na bankah, da morejo kupiti blago, ki ga kreditirajo rudarjem. Razume se, da je stavka večalmanj vplivala na biznis in industrijo, tako da so tudi drugi delavci izgubili delo, ker ni bilo naročil.

Shod v soboto se je obdržal v Češki dvorani. Kot govornik je nastopil John Brophy. Govoril ni toliko o vzdržanju, kako se naj konča stavka, ampak je kritiziral sedanjo upravo rudarske organizacije. Brophy je kandidiral pred dvema letoma za predsednika rudarske organizacije. Bil je protikandidat Lewisu in letošnjo jesen bo zopet.

Anthony Minerich, ki je bil arretiran pred dobrim tednom, a nato izpuščen iz zaporu, ko je položil poročstvo, je zopet govoril. V svojem govoru je priporočil, da naj John L. Lewis in Lee Hall resignirata. Kdo naj stopi na njih mesto ni povedal. Govorniki, ki predstavljajo "Odbor za ohranitev unije" in ki so sklicali shod, so se v svojih govorih držali v zakonitih mejah. Na shodu so bili navzoči državni in občinski oblastni organi. Ko je hotel govoriti nekoliko skrivnostno sladko ginjen rudar po imenu John Schmidt in motil shod, so ga hitro spravili iz dvorane.

Dvorana je bila nabito do zadnjega kotička. Zborovalcev je bilo toliko, da niso mogli vsi v dvorano. Podjetniki pripovedujejo pravljice o zaslužku rudarjev. Količnik zaslužku stavkovič, pripoveduje odprto pismo, ki je bilo priobčeno v bellairem dnevniku. Pismo se glasi: "Urednik 'Bellaire Leaderja.' — Bellaire, Ohio:

Ko sem v sredo zvečer pregledal vaš list, sem čital, da rudarji zaslužijo po \$80 do \$100 na mesčni rok. Prišel sem delati v premogovniku Webb dne 2. januarja in nehal delati dne 18. januarja. Delal sem 15 dni. Delal sem trdo, a mesto \$80 ali \$100 sem prejel le \$6.75. Drugo so mi vzeli za hrano, stanovanje in smodnik. V tisti šupi za prenočevanje znajo računati rudarju, ako jim pride v pest. Iz nje-za dobe toliko dela, kolikor morejo in plačati mora za fiziologov in hlev za prenočišče. Kadar delavec dobi za 15 dni dela \$6.75, tedaj je čas, da se poslovijo. V Bellaireu bom v nekaj dneh in rad bi videl, da to natanete, da

(Dolje na 2. strani.)

Takojšnje zdravilo za premogovne razmere

Taka je sodba senatorja Goodinga po zaslišanju rudarjev in študiranju razmer v Pennsylvaniji.

Indiana, Pa. — Senator Gooding iz države Idaho se je izrazil, da je treba takoj najti zdravilo za izboljšanje razmer na polju mehkega premoga v Pennsylvaniji. Gooding predseduje senatnemu odboru za trgovske zadeve, kateremu je poverjena oblast za preiskavo stavkovnih razmer na premogovnem polju. Svoji prvi izjavi je dodal, da je vsa dežela ogrožena zaradi industrijske vojne.

Odslek je pronašel, da moške, žene in otroci žive v brigah in luknjah, ki so bolj nesantitarne, kot moderni prašičevi hlevi. V takih luknjah se šopirita bolezen in zločini. Gooding je menil, da so take razmere ugodne za sejanje komunizma. Industrijski voditelji v Ameriki ne morejo gledati mirno takih razmer. Nevarnost je treba odpraviti preje, preden bo Amerika porušena, meni Gooding.

Gooding je brez ovinkov povedal Horace F. Bakerju v obraz, da komunisti pridobivajo na moči in da delavci ne morejo živeti o mezdah, ki se jim plačujejo. Baker mu je odgovoril, da se komunistov prav nič ne boji in da se ne organizirani rudarji plačani kot delavci v drugih industrijah.

Senatorji se obdržavali štiri ločena zaslišanja. Zasliševali so tudi v nedeljo.

Dve novi bitki z vstači v Meksiki

74 klerikalcev ubitih v eni sami bitki.

Mexico City, 2. marca. — Poročilo se glasi, da sta bili v torek dve večji bitki med zvezničmi četami in klerikalnimi vstači v Jalisco. V prvi bitki pri Soyatu je bilo 74 vstašev ubitih, na vladni strani so pa bili ubiti štiri vojniki in šest težko ranjenih. Klerikalci so bili tepeni. Druga bitka, ki se je vršila blizu Mexicoana, je tudi bila zmagovita za vlado, toda podrobnosti še niso znane.

Stephenson razkriva korupcijo. Indianapolis, Ind. — D. C. Stephenson, bivši klanovski zmagaj, ki je obojen v dosmrtno ječo, je bil v četrtek poklican ječo, je bil v četrtek poklican ječo, pred veleporoto, da izpove vse kar ve o korupcijskih skandalih, v katere so zapleteni razni vladni uradniki in politični voditelji.

Stephenson je v dolgi povesti slika korupcijo visokih zveznih in državnih uradnikov, ki so prejemali velike vsote denarja od raznih bankirjev v korupcijske namene. Pripovedoval je, kako so visoki politični uradniki molzi denar iz državnih skladov in ga porabili v svoje namene. Stephenson je izdal nad dvajset imen, ki so zapletene v korupcijsko zaroto.

Bogato ležišče diamantov odkrito. Capetown, Južna Afrika, 2. marca. — Rudniški minister Beyers je večerj naznanil v južnoafriški zbornici, da so vladni prospektorji te dni odkrili novo in silno bogato ležišče diamantov v Namaqualandu. Beyers je rekel, da je to največja žila diamantov, kar je bilo do danes najdenih na svetu. Prvi kolonisti so bili pobrani si diamantov, ki so bili pobrani a tal, so vredni po \$800,000.

Dvaindvajset ur živ po- kopan v premogovniku

Ko je prišla rešitev, ni mogel iti domov. — Njegove noge so bile tako šibke, da so mu odpovedale.

Minersville, Pa. — John Trenosky ne bo prejel hrabrostne svetinje, ker mu je podsutba zaprila pot iz premogovnika in je mirno čakal v grobu dva in dvajset ur, da je do njega priklopalo enajst tovarštev in ga rešilo gotove smrti.

Rudarji smatrajo podsutbe, ki zaprejo samo izhod iz premogovnika, ne poškodujejo pa direktno rudarja, za manjše nezgode. Trenosky in njegovi tovarši sta pobirala opornike in premogovnika, ko je pričelo škripati in škrtati. Njegov tovariš je slišal nevarno škrtanje in škripanje pa je urno tekel iz premogovnika. Trenosky je pa znamenje preizkušal in strop se je nepričakovano podrl dol in mu zapri izhod iz premogovnika.

Ostal je v temi. Sreča njegova je bila, da ga skalovje ni pokopalo pod sabo. Dva in dvajset ur so njegovi tovarši kopali do njena in so ga rešili gotove smrti.

Trenosky je bil preslaboten, da bi šel sam domov. Ampak prihodnje jutro se je smehljaj, kot se smehljajo rudarji vselej, kadar ukanjo smrt. Pripovedoval je svoji ženi in svojim prijateljem o občutkih, ki so ga obhajali, ko je bil tako blizu smrti, da se je sprizgnil z njo.

Po nekaj dneh pojde Trenosky zopet delat in morda bo razno gledal na smrt, ki ga je kmalu doletela smrt.

Mirovna konferenca med rudarji v Pittstonu

Zastopniki unije bodo skušali pomiriti zavojevane frakcije.

Pittston, Pa. — V soboto se vrši tukaj mirovna konferenca med zavojevanimi strankami rudarske unije v okolišču Pittstona, kjer so bili zadnji mesec ubiti štiri voditelji.

Trije zastopniki unije pridejo iz Pittsburga. Konferenco bo vodil W. W. Inglis, predsednik spravnega odbora rudarske organizacije v distriktu antracitnega premoga. Navzoči bodo tudi predstavniki Pennsylvania Coal kompanije, katere je v lokalnem konfliktu z unijo.

Dečkovo truplo najdeno v kanalu.

Chicago. — Truplo dobro obleženo dečka, starega kakih 7 let, je bilo potegneno v četrtek iz vodnega kanala blizu Indiana Harborja.

Pred tednom dni je bilo iz istega kanala potegneno truplo nekega drugega dečka, katerega ni bilo mogoče identificirati. — Policija je mnenja, da sta bila dečka pripeljana mrtva iz kakega drugega mesta in vržena v kanal, ker v čikaški okolici ne pogrešajo nobenega, ki bi odgovorjal opisu dečkova, ki sta bila najdena v kanalu.

Pogrebena deklica najdena.

Chicago. — Jeanette Sticheberry, stara 14 let, ki je izgubila pred par dnevi, se je v četrtek vrnila na svoj dom. V domnevi, da je bila deklica ugrabljena, jo je policija iskala povsod. Kolkor je sedaj znano, ni bila deklica ugrabljena, pač pa je šla od doma prostovoljno.

Novi žranci liniji v Chicagu.

Chicago. — V kratkem se bo odprl poštni promet na dveh žranci linijah. Prva bo držala iz Chicaga v Atlanto, Ga., druga pa v Bay City, Mich. To vest je izdal v četrtek poštni departament v Washingtonu.

MANEVA NEW- YORKSKE ZELEZ- NISKI DRUŽBE

Kompanijska unija zagrobla a stavko, ako bodo nastavljeni odslovljeni organizirani uslužbeni.

New York, N. Y. — Interboro Rapid Transit kompanija se je poslužila pogojnega nove taktike, da pospeši organiziranje njenih uslužbencev, da tako doseže nameni, ki ji je spodletel s sodnijsko presojajo. Patrick Connolly, predsednik kompanijske unije I. R. T. Bratovštine je zagroblil s stavko ako kompanija zopet nastavi osemnajst uslužbencev, ki so predajajo k prvi organizaciji nezastopniških uslužbencev Americanated Assn. of Street & Electric Rwy. Employees. Organizacija zastopniških uslužbencev je pa namignila, da odradi stavko, ako odslovljeni uslužbeni ne bodo zopet nastavljeni. Ti uslužbeni so bili preje najbrj člani kompanijske unije, pa so se ji odpovedali, ko so se pridružili delavski strokovni organizaciji.

Frank H. Hilly, predsednik Interboro Rapid Transit kompanije, je popeljal korporacijo vabilo šupana Jamana Walkerja, ki ga je povabil, naj se udeleži konference z mednarodnimi sindikati in odborniki organizacije zastopniških uslužbencev. — Zdi se, da zastopniška družba vdržuje svoje kolektivne unije, da doseže pozitivne rezultate od pet na sedem odsto. Organizacija, da zaradi tega ne povzroči vznemirjenja, da povzra svojim uslužbenecem mesdo za petnajst odstotkov. Organizirano delavstvo izjavlja, da kompanija lahko povzra mesdo, ne da bi evliala vznemirjenje.

Kompanija tudi zdaj ni najela stavkokalcev, da zlomi stavko, ampak je svoje delavce dala izučiti kot mitornike in sprevednike, da jih povzra, ako pride do stavke in ji ni treba najemati stavkokalcev skozi detektivske agencije. Navadne delavce pa lahko najame vaakčas, ker je številno brezposelnih v New Yorku izredno veliko.

Stavka škafarskih delavcev

Tisoč delavcev je zastavkalo prvi dan. — To se pred večerom je tucat podjetnikov že podpisalo pogodbo.

New York, N. Y. — Tako nepričakovano so zastavkali škafarski delavci, da so podjetniki hiteli a podpisovanjem pogodbe z organizacijo. Prvi dan je zastavkalo skovaj tisoč delavcev. Preden je prišel večer, je več kot tucat neodvisnih podjetnikov podpisalo pogodbo z unijo škafarskih delavcev. Drugi neodvisni podjetniki so proslili unijo, da naj imajo čez noč odprto pisarno, da pridejo in podpisajo pogodbo. Organizacija podjetnikov je seve vzdržala na svojem stališču.

Šest dni pred pričetkom stavke so delavci poslali podjetnikom svoje zahteve. Zahtevali so prisilno unijo. Čas in pol za čezurno delo in da se minimalna mesda povzra za dva dolarja, za delavce, ki delajo od kosa, pa za 15 odstotkov.

Dalje zahtevajo 46 ur dela v tednu in da se ta zahteva predloži razsodišču v teku šest mesecev od dneva, ko so zastavkali. V New Yorku je približno osem tisoč škafarskih delavcev, ampak uniji se ni nikdar posrečilo organizirati vseh. Unija je pri druženi Ameriški delavski federaciji, nje ravnatelj je Irwin Freeman, nje tajnica pa Clari-na Michelson.

Dr. Rongetti obojen na smrti v električnem stolu

Prvi zdravnik v Ameriki, nad katerim je bila izrečena smrt na obsodba radi ponorene spolne operacije. Obojenec bo apeliral.

Chicago. — Dr. Amante Rongetti, lastnik Ashland Boulevard bolnišnice, 800 S. Ashland ave., ki je bil obtožen dvojnega umora kot posledice spolne operacije, izvršene na 19letni Loretta Enders v zadnjem novembru, je bil 1. marca spoznan krivim vseh obilicov v obtožnici in obojen po poroti na smrt v električnem stolu.

To je prvi slučaj v zgodovini ameriške justice, da je bil zdravnik obojen na smrt radi tega, ker je povzročil ženski smrt valed nepostavne operacije za odpravo ploda. Obenem je to prva smrtna obsodba v državi Illinois, ki se ima izvršiti v električnem stolu. Vedala so bila odpravljena za obojenec, ki so zakrivil zločin prve vrste po 1. juliju prejšnjega leta.

Obnavna proti dr. Rongettiju je trajala dva tedna. Bil je to slučaj, ki je izval skoro toliko notoričnosti kot celebrirani proces proti Leopoldu in Lozbu pred nekaj več kot par leti. Kot je prišlo na dan med obnavno, se je dr. Rongetti peal največ z aborijami. V ta namen je temel svojo privatno bolnišnico in dve ali tri postrošnice.

Dne 14. novembra 1927 je prišel k dr. Rongettiju mlad fant z imenom William Coal, ki študira na katoliški univerzi Loyola v Chicagu. Zgodilo se je, da je mlado dekle z imenom Loretta Enders, katero je predstavil zdravniku kot svojo soprogo. Rekel je, da je njegova "soproga" noseča, toda ne smoreta toliko, da bi imela otroka, zato prosil, da bi zdravnik odpravil plod. Dr. Rongetti je preiskal Loretto in dognal, da je že precej teška. Nosila je že čez pet mesecev. Rekel je, da lahko poskusil, toda operacija bo stala \$500. Coal je dejal, da nima toliko denarja. Končno sta se pogodila na \$200 in vaota bo izplačana v obrokih.

Kakor se je izkazalo med obnavno, sta bila študent in Loretta le ljubimca. Ona je bila hči revnega delavca in Coal ima študirati še dve leti. Poroka je bila torej nemogoča, dokler on ne izvrši svojih študij. To je bil vzrok, da sta letala od zdravnika do zdravnika in končno sta zašla k dr. Rongettiju.

Loretta Enders je bila operirana 19. novembra. Kot je pričala strežnica, je dete prišlo živo na svet, umrlo pa je v par minutah in potem ga je dr. Rongetti vrget v peč. Po operaciji je Loretta zbolela in 11. decembra je umrla v isti bolnišnici za zastupljenjem krvi.

Nekaj dni kasneje je deklina družina ovdavila zdravnika, ki je bil arretiran in obtožen dvojnega umora.

Obtožnica je imela sledeče spedeče specifične točke: Da je dr. Rongetti zamarnil svojo posel in zakrivil smrtonosno posledice operacije; da ni hotel izvršiti ponovne operacije, ki bi bila morda rešila dekle, ker ni imela denarja; da ni hotel poslati bolnice v okrajno bolnišnico, ker se je bal, da pride na dan njegova protipostavna operacija; da je navedel srčno hibo kot vzrok njene smrti in s tem ponaredil mrljski certifikat; da ni dovolil deklini katoliškega duhovna na zadnje uro kot je želela.

Porotniki so bili vsi otenjeni močje, razen enega, ki je bil vovovec. Za pravorec so se sedinili v pol uri. Državni tožitelj je zahteval smrtno kazen kot "svarilo za vse druge zdravnike te vrste, da bo enkrat konec aborirjam v Illinoisu."

ILLINOISKI BARON PREMOGA GOJE VELIK UP

Oni upajo, da bodo rudarji delali za nižjo mesdo. Podjetniški list pripoveduje, da bo delo v premogovniških počivalo od 30 do 60 dni. Podjetniki v Indiani igrajo enako igro.

Chicago, Ill. — Premogovniški podjetniki v Illinoisu izgrajajo nove postaze, da oslabo moralo med rudarji in če je mogoče znižajo nekoliko mesdo rudarjev. V ta namen namigujejo, da progise zopet izpor koncem tega meseca. S tem namigavanjem upajo ostrašiti rudarje tako, da privolijo v znižanje mesde. Podjetniki izjavljajo, da rudarji, ki so daleč proč od glavnega stana Illinoiskega distriktu rudarske organizacije, komaj čakajo, da se zniža mesda, da bodo delali rudarji skozi vse leto. V resničnost teh besed ne verjame noben pameten človek, kajti rudarji v Illinoisu ne delajo tudi takrat skozi celo leto, kadar imajo podjetniki največ naročil.

Neki list, ki pouda prav dobro želje premogovniških podjetnikov, pravi, da bo delo v premogovniških ustavljeno za 30 do 60 dni, v tem času bodo pa podjetniki ptiškali, da se sklene pogodba za nižjo mesdno lastvico.

V resnici je pa to vaakolna spomladanska prikazen v Illinoisu. Kadar pride spomlad, vedno delo v premogovniških počivalo od 30 do 60 dni. To se igodi tudi letos. John L. Lewis, predsednik rudarske organizacije, naznanja, da rudarji glede mesde ne napravijo koraka nazaj. O tem bo letos poleti in jeseni preizkušnja rudarjev v Illinoisu.

Premogovniški podjetniki v Indiani igrajo tisto igro kot podjetniki v Illinoisu. Konferenca med zastopniki rudarjev in podjetnikov v mesecu februarju je končala brez uspeha, nekaj tednov kasneje pa v Indiani, Illinoiski distrikt rudarske organizacije zavzema zelo važno postojanko v rudarski organizaciji U. M. W.

Pred stavko gosdarjev v čikaški okolici

Chicago. — Te dni se je pojavila možnost stavke delavcev, ki oskrbujejo okrajne gozdove (Forest preserves) v okolici Chicaga. Delavec, katerih je okrog 300, so se organizirali in zdaj zahtevajo 10 odstotkov povzraja plače in bresplačno vožnjo za na delo in v delo. Zdaj imajo \$5.75 dnevno. Okrajni uradniki se upirajo tem zahtevam. Kakor poročajo, bo število gosdarjev povečano na 800, kadar pa bo dovršen zverinjak v Riversidu, jih bo treba 1500.

Reed je kandidat.

Los Angeles, Cal. — Senator James A. Reed iz Missourija, star demokratiki gromovnik, je v četrtek formalno priglasil svojo kandidaturo za predsednika. Reed, ki bo tekmoval s Smithom iz New Yorka za nominacijo, je ljuto napadel Coolidge in Hooverja. Coolidge očeta, da je ščitil petrolejsko korupcijo, o Hooverju je pa rekel, da je samovoljno, nepostavno in skoro zločinako diktiral ceno pšenici, ko je bil šivilski upravitelj med vojno.

Dr. Rongetti je sprejel smrtno obsodbo hladno, daal je obledel kot stena. Obojenec je droben mošček, ki ne tehta niti sto funtov. Njegov odvetnik William Scott Stewart, je takoj visil priziv in predlagal novo obnavno. Rekel je, da je to najškandaloznejša obsodba, kar je bilo izrečenih v deželi.

Magnat Sinclair dal \$100,000 stari gardi

Will Hays priznal pred senatom, da je oljni baron plačal deficit Hardingove predsedniške kampanje.

Washington, D. C. — Will H. Hays, bivši predsednik osrednjega odbora republikanske stranke, je v četrtek priznal pred senatnim preiskovalnim oedom, da je oljni magnat Harry F. Sinclair dal njegovemu odboru \$250,000 leta 1923 za pokritje stroškov Hardingova predsedniške kampanje v letu 1920. Odbor je kasneje vrnil Sinclairju \$100,000. Ostalo vsoto \$150,000 pa je odbor republikanske stranke obdržal kot prisavek.

Denar je bil izročen v libertibondih, ki so prišli iz one misteriozne vsote \$3,000,000, katera predstavlja čisti dobiček Continental Trading Co., ki ga je naredila potem, ko je Sinclair dobil pogodbo za iskoriscanje vladnih oljnih vrelcev v Teapot Domu od Fala, tajnika notranjih zadev v Hardingovem kabinetu. Senadni odslek je odkril, da je oljni magnat Sinclair razdelil omenjeno vsoto med politične mogote na krmilu, ki so mu nakončili koncesijo.

Tako je prišlo na dan, da je Sinclair največ prispeval za kritje izdatkov republikanske predsedniške kampanje leta 1920. Dognano je tudi, da je Sinclair letočasno mazal tudi kampanjo demokratske stranke. Odkrita je doslej manjša vsota. Senadni odslek prispehuje, kam je šel ostali denar in Sinclairjevega koncesijsko vsoto.

Hays se je izjavil, da on ni takrat nič vedel, kje je Sinclair vzel omenjeni denar in dalje ni nič vedel o kakih oljnih koncesijah v Teapot Domu.

Zdravilna znanost odkrita nov vitamin

Vitamin "F" je velik faktor v spolni rasti. Zdal je manjši količini vitaminov, od katerih zmanjša zdravje in normalna rast.

Berkeley, Cal. — Novi vitamin šesti v vrsti vitaminov, je bil odkrit 1. marca v oddelku apotomije na kalifornijski univerzi. Dr. Herbert M. Evans je odkritelj.

Novi vitamin je dobil oznako "F" in odkritelj naznanja, da je ta vitamin zelo važna redlina snov za normalno rast in delovanje spolnih organov. Tri leta so iskali ta vitamin, predno so ga izsledili, ampak znano še ni, katera vrsta hrane ima največ te dragocene snovi. Poizkušnje na morskih prašičkih so pokazale, da aolata in jetra vsebujejo precej tega vitamina.

Trije letaki izgubljeni.

Washington, D. C. — Upanje, da se najde T. G. Elyson in dva njegova tovaršija, ki so se zgubili na poti iz Hampton Roads, Va., v Annapolis, Md., s svojim aeroplanom Lexington pretečni pondeljek, se je izjalovilo, ko se je vrnila v Washington skupina letalcev, ki so iskali pogrešane osebe. Skupina letalcev je preiskala vse ozemlje in obrusila blizu Annapolisa, toda našla ni nobenega sledu za Elysonom in tovaršima.

Denar na newyorških ulicah!

New York. — Vest, da je brezposelni plesarski delavec našel žakelj z ogromno vsoto \$52,000 v gotovini na ulici — naker je dobil \$1500 in stalno delo kot nagrado, ko je denar oddal lastniku — je pobudila cele trome ljudi, posebno mladine, da zdaj iščejo kot blazni, če je še kaj odpadlo iz bančnih vsotov. In glej spaka! Drugi dan je 13letni deček pobral na uličnem hodniku škatlo, v kateri je bilo \$771.

A. V.: DOGODKI NA TRGU.

Po poteku takih šuntarakh pridig so navadno zopet zabučali orglje, začele so se litanije a-li boljše rečeno prerakanje med duhovnom pri oltarju in peveli na kora, nato še malo zvončaka...

pravil streljati, me nekdo z vso aijo sune od zadaj v ramo in ker sem bil isti hip sprožil, mi je strel zanesel v popolnoma drugo smer, da sem strelčarju prestrelil kloboč. Zgodila bi se bila nesreča, ako bi ga bil zadel v glavo...

vašo sodanjo službo, ker se spominjam, da sem vas še pred par meseci videl capati kot lemenarja po ljubljanskih ulicah. Ako se ne motim, sem vas srečal blizu Zabajka.

le mene je hotel imeti za žrtev in me sune v prsa. To mi je zadostovalo. Zgrabil sem ga za vrat z obema rokama in ga stisnil z vso močjo, da je človeče takoj zlezlo na peščena tla.

v hrbet; moral se je zakleniti, da mu niso sedili v njegovo stanovanje. Čez par dni je bilo še vse to in še več priobčeno v "Slovenskem Narodu" na način, ki ni časten za nobeno župnijo.

FARME A. C. PLECKO & CO. 2057 W. 22nd St. CHICAGO, ILL. LEPA PRILIKA. Služba za dva slovenska dekleta, ki bi se rade izselile iz dežele v mesto in ki bi si le nekoliko razumela na domača dela...

Ampak to le mimogrede. Ko sva prispela s prijateljem k strelški klop, je bilo precej drenjanja okoli nje.

ki nastopate ako samooblastno? sem ga vprašal. "Ako ste kak inteligent, tedaj bi bila vaša dolžnost prvo se mi predstaviti in mi pojasniti vašo željo.

Po preteku kakih deset minut se je kaplan v resnici povrnil in me zopet nahnulil: "Kaj si še tukaj, ali ti nisem ukazal, da izi- neš in tako tudi drugi?"

Navzdič so imeli s tem krasno zabavo. Kaplanček, videc, da se je silno blamiral in da se mu valj posmahujejo, pobere knjigo, ki jo je bil upustil iz rok, ko sem ga prijel za blagoslovljeni vrat.

LASTNIK ZAPUSTI mesto, veled tega proda po nizki ceni za hitro prodajo, dvostanovanjsko hišo, moderno, gorke voda, 2 kari, garaža in dobre poulične zveze.

PAROBRODNI LISTKI ZA VSE CRTE. Preskrbite si vsaki listek še sedaj. Poliljanje denarja in lozestvo. A. C. PLECKO & CO. 2057 W. 22nd St. CHICAGO, ILL.

Redo Murrik: NIČI GROFA BLAGAJA

(Dalja.)

"Bolje znaš brusiti jezik nego vsak vaš pop," se je posmeheval Isa paša in nadaljeval glasneje: "Kristjani ne molite pravega Boga, imate lesene bogove, naslikane malike. Zato se bo zverjad in gadja zalega plazila po vaših porušeni domih in cerkvah; popotnik bo silil po vaših selih le krokotanje gavranov in videl kupa razvalin. Kje je zdaj vaš Bog, kje vaši svetniki, kje vaš papež? Kje je vaš cesar? Kaj vam pomagajo vaši svabaki knezi, kaj vaši grofi, vitezi in taboraki gvardijani? Kaj vam pomagajo vaši neumni škofje, vaši prelatje in opatje? Kaj vam hasnajo vaše molitve, romanja, zaobljube, procesije, vaši odpustki, vaše maše? Kdo sliši vaše prošnje? Skrij se!"

Omar je videl vse kakor v megli. Od silne razburjenosti mu je močno utripalo srce; težko je kopei in naglo. Uatne, roke, vse je drhtelo na njem. Čutil se je slabotnega, omamljenega. Bal se je, da omedli.

Počasi je jahal za hišami, kamor se je ljubilo Sarifu. Konj je krenil na ozko stezo med dvema napol sežganima kočama. Na tleh je videl Omar kup osmojenih cunj, čepinj, polomljenega pohištva in polno ugaslih zažigalnih pušic.

Za kupom pa je ležala ona mlada mati, mrtva, v ogani obleki, brez obrvi, brez las. V njenem levem očesu je ticala puščica. Tanka mrežica strjene krvi ji je opregala sence, levo lice in vrat. Njeno desno oko je gledalo začudeno in prestrašeno v tajnovite daljave vesoljnosti. Osnjela mala usta so bila odprta, kakor bi hotela vsak čas poklicati na pomoč. Leva roka je bila pooglenela in opekla do komolca, desna pa, drobna in majhna, toda od trdega dela žuljava, je še mrtva krčevito držala odsekan detinjo ročico. Dva koraka od nje je ležalo malo dekletce z razbito lobanjo. Zid je bil oskropjen s krvavimi mozgani; po njih so se paste velike črne muhe.

Omar je obledel. Tilnik in hrbet mu je preletel leden mraz, da je zatrepetal život. Prevzela ga je neznan trudnost. Vse se mu je jelo sukati pred očmi in nanagoma pogreznilo v temo. Kolena so mu drhtala, omahnil je, izgubil lev stremen, potem tudi desnega, počasi poiznil iz sedla in padel pod konja. Kakor iz velike daljave je silil zamolkel hrup, poje-majoc šum kipečega vodovja in gluha noč mu je objela duha. Sarif je uklonil lepo glavo k njemu in ga vohal s širokimi nosdrvmi. Ni se ganil od svojega mladega gospoda; gledal je žalostno na vse strani in včasih se prihajali kratki globoki goltniki iz njegovega grla. Tako ju je našel Ilmihal. Naglo je obrizgal nezavestne mu čelo in senel z vodo iz svoje

čutare in ga, klical. Bal se je, da je omedlel po nesrečnem slučaju ranjen. Hotel mu je odpeti telovnik in mu razgaliti naporno sopoče prsi, ali se se je Omar ovestil. Zadržetal je, ko se je zavedel, v kakšni strahoviti nevarnosti je bil pravkar. Pil je iz čutare.

"To je storila vročina, soperica, gospodine mladi! Dobro bi bilo, odpeti tešno spodnjo obleko."

"Ni treba, hvala ti, Ilmihale! Odleglo mi je."

Zajahal je zopet Sarifa in odjedzila sta nazaj proti cerkvi. Večerilo se je. Lahne nizke meglice, nežne ko dih, so se vznášale nad Ljubljano in jele opragati Grad.

Isa paša je motril pokopališče, cerkev in župnišče. Svetega Petra cerkev, pred dobrimi desetimi leti še farna cerkev ljubljanskega mesta, je slovela v XIII. stoletju za najznamenitejšo vežo božjo na Kranjaku. Pri šentpetrskem kamenu so krtili novorojenca Ljubljancem in okoličanov; v šentpetrsko cerkev so hodili k ispravevanju, spovedi in porokam ljudje iz mesta in s kmetov; okoli šentpetrke cerkve je bilo največje ljubljansko pokopališče za meščane in okoličane, za bogatine in siromake. V zidano ograjo in v zunanje stane hrama božjega so bili vzdani lepi in dragoceni nagrobni spomeniki. Poleg cerkve je stalo staro župnišče s majhnimi zabitimi okni in vrati. Ob zidu so bila složena drva iz gozda šentpetrške fare na Rožniku.

"Kaj je obljubil naš presvetli sultan Mohamed Drugi?" je začel Isa paša po dolgem molku. "Prišel je pri bradi prerokovi, pri glavi očetovi in naročju materinem takole: Obetam in prisegam, da nočem prej ne počivati, ne pokusiti slastnih jedi, ne pozeleti nič prijetnega, ne storiti nič dobrega, niti se obrniti proti zapadu — dokler ne porušim in s kopti svojega konja ne porazganim lesenih, železnih, srebrnih in naslikanih bogov, ki so jih z rokami naredili častilci Kristusovi, in dokler ne izbršem a sveta vseh njihovih pregreh od izhoda do zahoda!"

Fanatiku so se zalekrile oči. Vzel je Arnavtu lok in prvi sprožil gorečo strelico na streho hiše božje. Kritec so ga posnemali konjaniki. Nekateri puščice-vžigalnice so priletele v line; zadeti zvonovi so zajecali kakor trpeča živa bitja. Zlodeji so razbili vrata in drevili na grobišče. S handžari in sekirami so razsekali in razmetali lesene križe in rožne grme, pomandrali cvetlice in ulomili skoki ozka pa visoka gotaka vrata v cerkev. Opljuvali in oskrunili so oltarje, zasramovali, zasmehovali in omadeževali podobe in kipe. Popadla jih je blazna strast uničevalnosti. Razbijali so svetilnike in svetiljke, kadilnice, monštrance, pozlačene okvire, stojala za mašne bukve in metalni marmornate oltarne ploče ob visoke stebre, ki so nosili mraščaste obokani strop. Odsekali so svetnikom in svetnicam nosove, brade, roke in jim istaknili oči. Zastavo Matere božje pa bandero šebjarjev in kovačev, z njih patronom, svetim Eligijem, so raztrgali in navezali kose konjem na repe. Svetinje in najsvetejše so teptali z nogami. Trojica je lomastila na leco, se spakovala in oponašala kričanske duhovnike; pod pridiznico so rjovel, plesali in se smejali oponašalcem. Tolpa je prihrumela v šagrad, razbila zaklenjene omare in uplenila dragocene mašne plašče, kelih, patene. Preiztaknili so vse kote. Naposled so razdrobili visoka, pisano poslikana okna, razsekali klopi, spovednice, leco, raztrgali bukve, vence in šope, nanosili sena, zmetali nanj vse, kar je moglo goreti, in zaigali s cerkvenimi svečami. Sela gosti dim in neznanova vročina sta jih zapredala in božjega hrama. (Dalje prihodaj)

Navzdič so imeli s tem krasno zabavo. Kaplanček, videc, da se je silno blamiral in da se mu valj posmahujejo, pobere knjigo, ki jo je bil upustil iz rok, ko sem ga prijel za blagoslovljeni vrat, in jo ubese proti cerkvenemu vohu naravnost v zakristijo. Razume se, da sem bil tudi jaz silno razburjen; nisem si mogel misliti, kaj sem zakrivil, da me je ta človek tako grdo napadel in me podil proč. Prijatelj Jože pa je takoj rešil uganko: "Več, kakaj te je hotel zapoditi?" je pripomnil. "Brk nimaš, on te je smatral za premladega in ker nisi v Marijini družbi, te je hotel zapoditi domov."

Drugi so me opozarjali, naj se pasim, češ, da ne bi bil radi v moji koči. Zakaj pa, vprašam nekega tam stoječega že postarjega moža, ki mi je odgovoril, da me bo "smolil." "K vragu!" je bil moj odgovor, "le naj moli in alcer zase; jaz se njegove molitve toliko bojim kot lanskega snega."

Pri tem razgovoru pristopila iz zakristije stari, debel mož, dekan, duhovnik starega kova, kateremu ne bi mogel očitati pristranosti ali dejanj, kajrline je počenjala mlajša duhovčina. Dekan pride naravnost k meni: "No, Andrejček, kaj si pa napravil našemu mlademu kaplanu, da joka tam v zakristiji in da je ves iz sebe?" me nagovori. "Prav nič, gospod dekan, nič me nisem storil žalega, daai je v polni meri zaslužil, da bi mu jih tu na javnem trgu nametal na zadnjo plat telesa; ker pa želite vedeti in ker vas spoštujem kot vzor duhovnika, vam hočem pojasniti celo zadevo." K pojasnjevanju se mi še drugi pomagali in dekan je kmalu dobil pravilno sliko o incidentu. H koncu sem ga prosil, naj vpliva na kaplana in naj mu reče, da pusti vsaj na javnih prostorih ljudi pri miru, ker drugače bodo morali domači fantje vzeti zadevo v roke in mu dati lekčajo, da se poboljša.

"Poznam te še od mladega kot poštenega fanta in nič slabega ne vem od tebe, zato ti verujem," je dejal dekan.

Sivolasi mož je sklenil roke na prah, zagledal se nekam v daljavo in vzdihnil: "Saj sem že večkrat rekel, da mi ti mladi kaplani, ki mi jih sem pošiljajo, ne delajo drugega kot sramoto med ljudmi. Nad 40 let sem že v tem priljubljenem kraju, kaka lepa aloga in življenje je vladalo med tem poštenim ljudstvom a kje smo danes! Komaj dva tedna je prešlo, ko je bil starejši kaplan tepen v gostilni, ker je šel kar na svojo pest prepovedati ples, česar ne bi bil smel, ker je bila licenca za ples izdana. Z grda je hotel ljudi, fante in dekleta ustrahovati in jih zapoditi domov. Prišlo je tako daleč, da je moral bežati in nekdo mu je zabrusil konjsko podkev

ZE VEČ KOT 40 LET. posluje ta banka vestno in pošteno vsem onim, ki rabijo njeno posredovanje in na tisoče vlagateljev oprezno investirajo pri njej svoje prihranke, kar znaša na milijone dolarjev.

KASPAR AMERICAN STATE BANK. 1900 BLUE ISLAND AVE. CHICAGO, ILL. NAJVEČJA SLOVENSKA BANKA V AMERIKI. Uradne ure: od 9. zjutraj do 4. popoldne, ob ponedeljkih in sobotah od 9. zjutraj do 8. zvečer. Za velikonočno potovanje v Jugoslavijo se prigrasite pri nas.

Tiskarna S. N. P. J. SPREJEMA VSA V TISKARSKO OBRT SPADAJOČA DELA. Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih. VODSTVO TISKARNE APELIRA NA CLANSTVO S. N. P. J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI. Cene zmerne, unijsko delo prve vrste. Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne. Pišite po informacije na naslov: S. N. P. J. PRINTERY 2657-59 So. Lawndale Avenue CHICAGO, ILL. TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA USTMENA POJASNILA